Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTO

30.10.2015

Eduskunnan liikennejaosto

Korjausvelkarahoituksen riittävyys Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen näkökulmasta

Taustaa

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnat. ELY-keskuksen toimialueella on noin 13 900 km maanteitä ja 700 km kevyen liikenteen väyliä. Päällystettyjen teiden yhteispituus on noin 8 400 km. Maantieverkolla on yli 2 000 siltaa. Ely-keskuksen alue jakautuu toiminnallisesti vilkkaisiin Oulun seutuun ja niin sanottuun Oulun eteläiseen alueeseen sekä Kainuun ja Koillismaan harvaan asuttuun alueeseen.

Pohjois-Pohjanmaan ELY:n toimialue on laaja ja etäisyydet pitkiä. Päätieverkon muodostama runko on harva ja alemmalla tieverkolla kuljetaan tämän vuoksi pitkiäkin matkoaja. Alemman tieverkon varassa on suuri osa maa- ja metsätalouden tuotannosta sekä energiahuoltoon liittyvistä turve- ja hakekuljetuksista. Lisäksi alemman tieverkon varassa toimii erilaisia teollisuuden tuotantolaitoksia. Esimerkkinä pitkistä kuljetusmatkoista mainittakoon Koillismaalta ja Kainuun pohjoisosista Kemiin kuljetettava puutavara, jonka kuljetukset tapahtuvat pääosin seutu- ja yhdystieverkkoa pitkin.

Maantieverkon kunto

Maantieverkon kunto on heikentynyt viime vuosien niukan perustienpidon rahoituksen vuoksi. Päällysteiden kunto on heikentynyt erityisesti alemmalla tieverkolla eli seutu- ja yhdysteillä. Koska päällysteiden kunnossa on jo nyt puutteita, epätasaisten ja vaurioituneiden teiden määrän on ennustettu lisääntyvän kiihtyvällä vauhdilla. Myös sorateiden kunto on heikentynyt jonkin verran runkokelirikkoon käytettävän rahoituksen supistumisen vuoksi. Siltojen kunto on ELY:n toimialueella kohtuullinen, koska siltojen korjaukseen panostettiin 2000-luvun alussa. Viime vuosina siltojen kunnon kehitys on kääntynyt laskusuuntaan. Alemmalla tieverkolla on 78 painorajoitettua siltaa, joista 58 tuli painorajoituksen piiriin vuonna 2013 korotettujen ajoneuvopainojen vuoksi. Myös osa maanteiden varusteista ja laitteista on huonokuntoisia, esimerkiksi maanteiden kaiteet ja kuivatusrakenteet.

POHJOIS-POHJANMAAN ELIKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
Puh. 0295 038 000
www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa
Veteraanikatu 1
PL 86
90101 Oulu
Valtakatu 4
PL 103
84101 Ylivieska

Arvio rahoitustarpeesta

Ely-keskus on arvioinut perustienpidon rahoituksen optimaalista tasoa omien asiantuntija-arvioiden sekä sidosryhmien kanssa käydyn vuoropuhelun perusteella. Arvion lähtökohdaksi on otettu tieverkon kunnon säilyminen nykytasolla sekä kuntien maankäytön kehittämiseen sekä elinkeinoelämän tukemiseen liittyvät perustienpidon pienet investointitarpeet. Tällaisia investointeja ovat muun muassa kevyen liikenteen väylät ja alikulut, liittymien kanavointi ja maanteiden kohdennettu kunnostaminen.

Kuluvan vuoden perustienpidon rahoituskehys Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle on noin 55 milj. euroa. Tieverkon korjausvelkaan liittyvät toimenpiteet edellyttävät arviomme mukaan noin 12 milj.euron vuosittaista lisärahoitusta. Lisärahoitustarve jakautuu tienpidon osa-alueille seuraavasti:

+ 8,5 milj.€ päällystettyjen teiden ylläpito
+ 1,0 milj.€ sorateiden ylläpito
+ 2,0 milj.€ siltojen korjaukset
+ 0,5 milj.€ varusteet ja laitteet
+ 12 milj.€

Lisäksi tarvittaisiin noin 3,0 milj.€ vuodessa perustienpidon pieniin investointeihin. Näihin toimenpiteisiin liittyy yleensä myös kuntien osallistuminen rahoitukseen 50 % osuudella.

Lausunto

Hallitusohjelman mukaan korjausvelan kasvun pysäyttämiseen ja sen hallittuun vähentämiseen on rahoitusta käytettävissä vuosina 2016 - 2018 yhteensä 600 milj.€, josta 100 milj.€ vuodelle 2016. Lisäksi hallitus kohdentaa korjausvelan vähentämiseen yhteensä 364 milj.€ vuosina 2017 - 2019 liikennehankeinvestointien määrärahoja perusväylänpitoon ja yksityisteiden avustuksiin. Vuodelle 2016 osoitetusta prusväylänpidon lisärahoituksesta kohdistunee perustienpitoon noin 50 milj.€. Pohjois-Pohjanmaan ELY:n osuudeksi tästä voidaan arvioida noin 5 milj.euroa, joka on alle puolet arvioimastamme vuosittaisesta lisärahoitustarpeesta. Seuraavina vuosina rahoitus kasvaa kuitenkin merkittävästi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen arvion mukaan hallitusohjelman mukainen rahoitus riittää pysäyttämään korjausvelan kasvun alueellamme tilapäisesti. Tilapäinen lisärahoitus korjausvelan pysäyttämiseksi ei ole kuitenkaan riittävä. Maantieverkon kunto heikkenee jatkuvasti ja perusväylänpidon rahoitukseen tarvitaan parlamentaarisen työryhmän esityksen mukainen pysyvä tasokorotus.

Hailuodon liikenneyhteys

Perusväylänpidon erityiskysymyksenä Pohjois-Pohjanmaan ELY haluaa tuoda esille Hailuodon yhteyden ratkaisemisen. Vuodesta1968 lähtien hoidettu lauttayhteys on todettu erittäin kalliiksi. Yhteys olisikin korvattavista lautta- ja lossiyhteyksistä selkeästi yhteiskuntataloudellisesti kannattavin. Lauttaliikenteen vuosittaiset ylläpitokustannukset ovat noin 6 milj. euroa. Uuden sopimuskauden alussa on toinen lautta uusittava, mikä aiheuttaa 15 milj. euron lisäkustannuksen. Kiinteän yhteyden rakentamiskustannusten on arvioitu olevan 73 milj. euroa.

Hankkeesta on laadittu kattavat ympäristöselvitykset ja lisäksi muu suunnittelu ja kaavoitus ovat edenneet niin pitkälle, että kiinteän yhteyden toteuttaminen olisi mahdollista. Nykyinen lauttasopimus päättyy lähivuosina, joten Hailuodon liikenneyhteyden jatkosta joko lautta- tai kiinteän yhteyden pohjalta tulisi tehdä poliittinen linjaus.

Ylijohtaja Matti Räinä